

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBPA

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem

št. — Štev. telefona 552.
— Plača in toži se v Ljubljani

Članištva za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—

Ljubljanska knjiznica,
Ljubljana

LETO V.

LJUBLJANA, dne 10. avgusta 1922.

ŠTEV. 93.

List stane od 1. marca 1922:
celoletno Din 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

V pričakovanju draginjskega pravilnika.

Pred kratkim časom so nam brzojavili iz Beograda prinesli vest, da je ministrstvo za socialno politiko delalo naredbo za izvršitev zakona glede pobiranja draginje. Vse trgovstvo in tudi vsak drugi, ki ne presoja razvoja naših gospodarskih razmer s posebnega, na predsodkih slovečega stališča, pričakuje z nestrpnostjo to novo naredbo, ki bi imela omiliti oni prosluli protidraginjski zakon, oziroma vsaj garantirati, da ne bo imelo njegovo izvrševanje tako žalostnih posledic, kakor jih je do sedaj povzročalo trgovini in stabilizaciji razmer v naši državi. Ni nam znano, koliko je resnice na vesteh o izdaji pravilnika, vsekakor smo prepričani, da bo ministrstvo za socialno politiko spričo ogromnih škod, ki so v zvezi z uporabo draginjskega zakona, ter upoštevajoč ponovne, utemeljene zahteve vsega trgovstva, v doglednem času dopolnilo ta veliki pomanjkljaj v naši zakonodaji. O tem ne dvomimo in z vsjo gotovostjo računamo na to, da bo pravilnik draginjskega zakona že prihodnje dni luč sveta. V večji negotovosti in z večjo nestrpnostjo pa ugibamo, kaj nam prinese pravilnik, katera mesta v zakonu so se zdela zakonodajalcu potrebna, da jih raztolmači, da jih pojasni in dá navodila, da se jih bo izvrševalo tako, da bo to v smislu zakona oziroma, da zajamčijo vsaj tako izvrševanje zakona, ki ne bo imelo tako škodljivega upliva na našo trgovino, kakor se je to do sedaj žalibog opazalo.

Nimamo danes namena, da bi tukaj navajali v posameznem kaj in kako je neobhodno potrebno, da se nekatera mesta draginjskega zakona pojasnijo potom pravilnika. Tudi bi bilo to naštevaje in razlaganje samo ponavljanje onega, kar se je že tolikokrat povdarjalo na trgovskih shodih in sestankih in o čemer smo pisali na tem mestu že ponovno. Ministrstvu za socialno politiko leži v tem oziru dovolj materiala na razpolago in pri dobri volji in le količnem razumevanju današnjih trgovinskih razmer, bi moglo izdati pravilnik, ki nam bo garantiral tako izvrševanje draginjskega zakona, ki ne bo imelo sicer nobenih večjih koristi za konsumente (ker take je zamen pričakovati od nasilnih naredb) toda vsaj ne bo škodljivo za splošen gospodarski razvoj. V predstavkah in resolucijah trgovcev se ni zahtevalo ničesar izvanrednega, zahtevalo se je samo to, kar sme zahtevati vsak državljan, namreč da ravna zakonodajalec s trgovcem tako, kakor ima pravico zahtevati, da se ravna z njim vsak podanik, tudi oni, s katerim država pri vterjanju davkov sploh ne računa.

Kakor v sleherni državi, tako sodišča tudi pri nas vprašajo v vseh slučajih, katerih presoja zahteva posebno strokovno znanje, kompetentne strokovnjake, da stvar pojasnijo,

ter izdajo svoje strokovno mnenje. Vemo, da se sodnije poslužujejo te pravice v najširši meri. Pri najlažji telesni poškodbi, ki komaj, komaj presega mejo bagatelnega razžaljenja časti, te pogostokrat zasliši pred izrekom razsodbe zdravnika, isto se zgodi tudi pri najrazličnejših drugih prestopkih, za katere so določene tudi še tako minimalne kazni. Žal, da smo primorani konstatirati, da so bili do sedaj primeri, v katerih je sodišče zahtevalo strokovno mnenje, zelo redki. Pri tem pa so ravno slučajji, katere subsumira mentaliteta današnje mase konsumentov pod izraz »navijanja« cen, taki, da se jih da pravično presojati le na podlagi znanja trgovskih običajev. Predaleč bi nas vodilo, ako bi hoteli tukaj navajati primere, kjer se je sodilo, ne da bi se zaslišalo strokovnjakov, če ravno bi bilo to neobhodno potrebno. Kakor je navidezno kalkulacija dopustnega običajnega dobička lahka, dela vendar v praksi ogromne težkoče. Ali sploh more trgovec pred zaključkom letne bilance z gotovostjo povedati, koliko dobička je imel pri tem ali onem blagu? Mar nismo videli že primerov, da je imel trgovec pri gotovem blagu, radi prodaje katerega je bil obsojen za navijanje cen, ob končni bilanci celo izgubo? Današnja praksa pa ne pozna trgovskih kalkulacij, trgovskih običajev, za njo je vsak primer popolnoma jasen: stražnik gre v trgovino, vpraša fakturno ceno, k tej ceni doda režijske stroške, zračuna tako z neverjetno lahko bazo, na podlagi katere se sme zaračunati dobiček. Ako je ta za eno ali dve točki presegel običajno po zakonu dovoljeno merilo, si že zapadel in trgovcu, ki pride v stražnikov kalamon, ne more več pomagati noben svetnik. Kaj je pač treba še trgovskih šol, ali celo akademij, ko nam praktično življenje dokazuje, da je trgovina najbolj jednostaven posel, katerega se more lotiti vsak, tudi brez strokovne izobrazbe? To je mnenje večine naših konsumentov, toda za to tudi pri nas tako »napredujemo«. Zahvaliti se imamo samo vztrajnosti naših trgovcev, ki prenašajo najrazličnejše šikanne samo radi tega, ker jim je preveč ležeče na svojem dobrem imenu. Samo solidnosti in poštenosti starih tvrdk imamo zahvaliti, da ni tudi pri nas trgovina, da se izogne šikanam, krenila na druga pota, ki bi mogla prizadeti ogromne škode celokupni trgovini in končno seveda najbolj posameznim konsumentom.

V poročilu iz Beograda (glej brzojavne vesti z dne 3. avgusta) stoji tudi, da bo regulirala naredba striktno izvajanje draginjskega zakona tudi v onih delih države, kjer ga oblasti vsled drugačnih naredb še niso uporabljale. Ali naj ministrstvo v naredbi sami prizna, da se je ta zakon izvajal samo v Sloveniji? Ali dela ministrstvo gospodarske eksperimente samo na ramenih potrežljivega slovenskega trgovca? Ali obstoja za sankcijo, ki stoji na koncu zakona o pobiranju draginje? — Našemu ministru za socialno politiko naročamo, naj razglasi ta zakon. — Oblastvom pa zapovedujemo, naj postopajo po njem, in vsem in vsakomur, naj se mu pokorava; za vsako posamezno pokrajino posebno merilo?!

Priziv zoper davek na vojne dobičke.

Kakor znano je smatrati leto 1920, kar se tiče davka na vojne dobičke, v smislu letošnjih zakonov o proračunskih dvanajstinah še vedno kot vojno leto. To se pravi od dohodka, ki so ga imeli državljani v letu 1920, se bo moral plačati poleg dohodnine tudi davek na vojne dobičke.

Ta davek je pri dohodkih do približno 270.000 K za leto 1920 v primeri s prejšnjimi leti sicer nekoliko omiljen, pri dohodkih do 140.000 K ga pa za to leto sploh ne bo več plačevati. Pri dohodkih nad 270.000 K bo obstojala pa vsa olajšava samo v tem, da se bo odštel od teh dohodkov predvojni dohodek, to je dohodek iz leta 1913, s štirikratnim zneskom, namesto z enkratnim, kakor se je zgodilo to dozdaj.

Kako se odmerja ta davek za leto 1920, bomo navedli v posebnem članku v eni naslednjih števil. Za danes omenjamo samo nekaj najpotrebnejših določb glede prizivov zoper ta davek.

Pri vsaki davčni odmeri je paziti na dvoje:

1. če je davek percentualno od odmerne podlage pravilno izračunjen in ni v izračunih davka nikake računске pomote;

2. če je odmerna podlaga sama na sebi, to je oni dohodek, od katerega se je davek računil, pravilno določena.

V prvem slučaju bo priziv vedno uspešen, ako se vloži pravočasno, to je v 15 dneh po prejemu plačilnega naloga, pri onem davčnem oblastvu, ki je plačilni nalog naredilo.

V drugem slučaju bo imel priziv zoper davek na vojne dobičke za leto 1920 vobče samo takrat kak uspeh, ako se je vzel dohodek iz leta 1920 po pomoti morebiti z višjim zneskom, kakor ga je določila cenilna komisija za dohodnino za priredbo tega poslednjega davka (dohodnine) za leto 1921.

Ako hočemo torej vedeti, če je davčna oblast vzela za odmero davka na vojne dobičke za l. 1920 pravilni dohodek, moramo vedeti, od katerega dohodka se nam je odmerila dohodnina za l. 1921. Ako je vzela davčna oblast pomotoma kak višji dohodek, je vložiti v 15 dneh po prejemu plačilnega naloga za davek na vojne dobičke pismeni priziv in v njem navesti, da se je odmerila dohodnina za leto 1921 od nižjega dohodka ter se naj vsled tega plačilni nalog za davek na vojne dobičke za leto 1920 primerno popravi. Prizivu, ki ga je kolkovati sedaj z 10 Din., bo gotovo ustrezno. Izjema bi bila mogoča samo takrat, ako bi bil dotičnik tekom leta 1920 s kako trgovino, s kakim obrtom itd. še-le pričel ali pa nehaj. Določbe, ki veljajo za te slučaje bomo pojasnili v eni naslednjih števil.

Vsako mora vedeti torej poprej, kako mu je odmerjena dohodnina za leto 1921, drugače sploh ne more vedeti, če je davek na vojne dobičke pravilno odmerjen ali ne.

Plačilnih nalogov pa davčna oblast gledé dohodnine od leta 1921 več ne pošilja. Namesto plačilnih nalogov pošlje samo predpisni seznam na občino ali pa tudi na davčni urad ter objavi potom županstva raz-

glas, da so ti predpisani sezname razpoloženi na vpogled davčnim zavezancem. Vsakdo mora od zdaj naprej sam skrbeti, da pogleda te sezname ter si zapomni ali pa zabeleži znesek, ki ga ima plačati, in pa obenem tudi višino dohodka, ki mu ga je določila cenilna komisija.

Ti sezname so razgrnjeni pri davčnem oblastvu (eventualno v Ljubljani za mesto pri davčni administraciji) pri občinskem uradu in kjer ni davčnega okrajnega oblastva praviloma tudi pri davčnem uradu, navadno v prvi polovici vsakega četrletja, torej v času od 1. do 15. januarja, aprila, julija in oktobra. Lahko se pa izvrši ta razgrnitev tudi vsak drugi mesec, ob poljubnem času.

Vsak trgovec bi moral paziti na te predpisane sezname ter vselej pogledati, če ni on med temi, ki se jim je davek odmeril. Ako vidi, da se mu je odmeril davek napačno ali pa da se mu je odmerila dohodnina od previsokega dohodka, mora vložiti priziv (ki ga kolkovait sedaj z 10 Din.) tekom 15 dni po preteku roka, ki je bil za vpogled določen, in sicer pri onem davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani, za mesto pri davčni administraciji), ki je izvršilo odmero.

Ako so bili plačilni sezname razgrnjeni na pr. od 1. do 15. avgusta, ter je kak trgovec pogledal v te sezname dné 4. avgusta ter je videl, da je davek napačno odmerjen, ali pa, da se je dohodek ocenil previsoko, mora vložiti priziv in sicer vsaj v času od 16. avgusta do 30. avgusta. Ako ga vloži pozneje, bo priziv brez nadaljnega zavrtnjen ter postane predpis pravomočen.

Gledé davka na vojne dobičke imamo odgovoriti k točki 2. še na eno vprašanje, namreč, kaj se naj zgodi v onem slučaju, kjer je v plačilnem nalogu za davek na vojne dobičke dohodek iz leta 1920 sicer prav naveden, to je ravno oni, ki ga je določila cenilna komisija za dohodnino za obdobje leta 1921, toda kjer je ta dohodek vsled napačne ocenitve previsoko ugotovljen.

Ta slučaj je najnavadnejši ter obsega 95% vseh prizivov.

Ali se naj vloži v tem slučaju zoper davek na vojne dobičke poseben priziv? Ali bo imel kak uspeh.

Odgovor: Priziv se lahko vloži; kolkovati ga je z 10 Din. Uspeha pa pa ne bo imel prav nobenega! Ta priziv je prav brez vsakega pomena.

Zakon namreč pravi, da je moči izpodbijati višino dohodka samo v prizivu zoper dohodnino.

Ako vloži dotičnik zoper dohodnino za leto 1921 priziv in se mu na ta priziv dohodek zniža, se bo odpisal avtomatično tudi primerni znesek davka na vojne dobičke za leto 1920. Ako pa tega priziva (zoper dohodnino za leto 1921) dotičnik ni vložil, je priziv zoper davek na vojne dobičke za leto 1920 v tem oziru brezuspešen. Prizivatelj bo dobil odgovor, da je moči izpodbijati višino dohodka samo v prizivu zoper dohodnino, ne pa tudi v prizivu zoper davek na vojne dobičke.

Vsako naj skrbi torej, da bo vpogledal sam v predpisne sezname in vložil pravočasno priziv zoper dohodnino za l. 1921. Ako se mu je ocenil dohodek na več nego 140.000 Kron, bo dobil dotičnik pozneje pla-

čelni nalog za davek na vojne dobičke za leto 1920. Priziv zoper ta poslednji davek bo pa kakor povedano brezuspešen, ako se ni pritožil davčni obvezanec že pravočasno zoper dohodnino za leto 1921.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Svinjče, ki se redi v Bački je takozvana mangolica, ki izgubi, kadar se zakolje pri 150 kg teži, 14—17 kg, medtem ko svinja iz Srbije pri isti teži izgubi 22—35 kg, ako ravno se samo 22½ kg odbije. So pa po 3 leta stare svinje, ki so se mastile z želodi in ki izgubijo po 35 kg. V Bački se redi 7 mesecev in so prešiči navadno enaki ter znaša največja razlika enega od drugega 10—14 kg. Pri gojenju posameznega svinjčeta se je zaslužilo 20—40 kron. Obrt je zelo riskantna in je večina trgovcev, ki so gonili svinje na Dunaj propadla.

Gojenje svinj je sledeče: svinje se krmijo ko imajo mlade s kuhanimi otrobi in drobnim krompirjem, potem se jim pozimi daje 2 tedna ječmen, poleti pa se pusti na strnišču ter se jim kuha rudača repa, ker prašiči, razen gosi najbolj izkoristijo žito, ki je izpadlo pri žetvi. Prešiče se mora dobro krmiti, da ne bi zakrčljali. Pri tem prehranjevalnem načinu se prešiči poleti pasejo, pozimi pa se krmijo. Po peti nedelji se mladi prasci odstavijo in ko se odločijo se drugi ali tretji dan moške prešiče reže. Svinje katere se ne namenijo za pleme, se režejo šele v tretjem mesecu pa tudi še pozneje. Osem dni po rezanju dobi svinjče krmo iz namočene koruze, ter ne sme polegati, marveč se ga mora goniti, a nikakor se ne sme vleči v blato. V Subotici so 4 kompanije rezalčev po 3 osebah. Najbolji rezalči so iz Dunajskega Novoga mesta in sicer Hrvati, kakor so tudi Hrvati iz Gvozdena županije najboljši ljudje za svinjerejo.

Svinjčetu se daje za prehrano v petem mesecu hladne skuhane pomije s krompirjem a v sedmem in v osmem mesecu se ga privadi na hrano. Najprvo se mu daje koruza na storžih in sicer eden do poldrugega meseca po dvakrat dnevno v porcijah od 2½ do 3½ kg, in sicer radi tega, da se malo muči in da polagoma je. Po preteku tega časa se mu daje 3 do 3½ kg otrobov dnevno in sicer najprvo dobro vžitno zmešano z vodo, potem pa vedno bolj in bolj gosto in sicer dobiva koruzo v storžih še en mesec pomešano z jarmo od koruze in ječmena pozneje pa jarmo. Trice dobiva do težine 250—260 kg na par potem pa trice prenehajo. Potem dobiva jarmo od koruze in ječmena in sicer prvič redko, pozneje pa vedno gostejšo in gostejšo. Ješprenj je 70% iz koruze

in 30% od ječmena. Svinja se mora rediti tako, da ostane vedno malo gladna in, da obdrži dolgo svoj apetit. Ko doseže na par 270 kg, se mu začne dajati 2—3 dni v vodi namočeno koruzo in sicer 7—8 kg kot porcijo na par.

Tako krmiljene svinje se dajo v skupine in sicer svinje, ki se krmijo v starosti 7—7½ mesecev po 360 kg par, svinje s poldrugim letom dosežejo 400 kg par in dveletne svinje 450—500 kg par. Ješprenj se je začel dajati svinjam od leta 1880 in je žnjim prvi začel Laslo Tot v Kőbányi, ki je na ta način zelo obogatel. Izkoriščanje koruze doseže od 18 do 22½ po času krmiljenja in vrsti prešičev.

V Nagy-Tétenyu pri Budimpešti je zgradila komercialna in kreditna banka tovarne za krmiljenje 50.000 komadov svinj letno. Zgradbe so tako prirejene, da se v enem poslopu krmijo samo 120 komadov. Zgradba je razdeljena na 4 oddelke, vsak po 30 svinj. Vsaka svinja ima 1 m² pokrite in 2 m² nepokrite površine. Vsaki oddelek ima bazen za kopanje, ki meri 10 m². Oddelek je sedem metrov širok 6 m dolg, 12 m pa je nepokritih. Pokrita površina je 2 m visoka. Podjetje ima klavnico in oddelek za predelovanje poginjenih svinj. Razen s koruzo jih krmijo s sušeno in mleto lucerno kot primesjo. Dosegli so 16% izkoriščanje na mast. Zavod ima svojega kemika. Pozimi in poleti se krmijo. Kakor se vidi, ako bi se prešiče varovalo pred boleznimi, bi se jih lahko industrijsko gojilo in doseglo boljše rezultate. Svinjereji, dalje čuvanju, krmiljenju in predelovanju prešičev v Vojvodini bi bilo treba posvetiti posebno pozornost.

Hrvaška in Slavonija je letno izvozila okrog 200.000 svinj. Na Hrvaškem in v Slavoniji se gojijo mesni prešiči in sicer v Belovarski, Križevski županiji razen Podravine, v Varaždinski in Zagrebski županiji, a mastne svinje v Virovitiški in Sremski županiji. V severozapadni Hrvaški se gojijo prešiči angleške pasme, ki se kolejo v teži od 60—120 kg, v Virovitiški in Sremski županiji pa Sumadinski, ki se kolejo v teži 130—170 kg. Največ svinj se izvozi iz Srema. Največji svinjereji na Hrvaškem in v Slavoniji so same tovarne za predelavo svinjskega mesa. Tovarna suhomesnatoga blaga N. Gavrilovič in sinovi v Petrinji redi 7.000 komadov letno prešičev, ki jih predela v svoji tovarni; g. Ladislav Brigljevič v Veliki Gorici redi letno okrog 6.000 komadov prešičev in jih eksportira žive; g. Rabus in Sin redi letno okrog 1000 komadov a v novi tovarni v Sesvetih se bo lahko redilo 7—10.000 komadov.

Klavnice so sledeče: M. Gavrilovič in sinovi v Petrinji, ki lahko dnevno kolje po 200 komadov, letno 40—50.000 prešičev in 6—10.000 goved; K. Rabus in Sin v Zagrebu dnevno 100 kom. prešičev, Rabus in Sin v Sesvetih 250 do 300 komadov; Ivan Svoboda v Belo-

varu 50 komadov, mala klavnica g. Jove Gigojića se nahaja v Novi Gradiški. Razen tega se gradi velika klavnica delniške družbe za klanje in predelavo prešičev v Šidu, dalje se je zgradila nova klavnica v Zaprešiču z letno predelavo 40.000 komadov. V klavnicah se prešiči koljejo in predelujejo. Razen v teh klavnicah se predeluje večje količine prešičev v mestih kakor v Osijeku, Varaždinu, Virovitici, Djakovu itd. Izvoz fabrikatov je dosegel pri g. Rabusu 50% in pri g. Gavriloviču okrog 70%. Raso angleških svinj bi bilo treba ohraniti v vseh krompirjevih krajih in sumandinsko pa vseh koruznih krajih. Dalje pihi.

Prometna sredstva na morju.

S kakšnimi sredstvi se vrši promet na morju? Kakšna razlika med nekdanj in sedaj! Pred sto leti n. pr. je imela največja vojna ladja 2164 ton prostornine (tona = 2,83 m³), sedaj nad 30.000; dolga je bila 61 m, široka 15, sedaj je razmerje 150 proti 30. Trgovske ladje so obsegale tedaj 150 do 180 ton, pred vojsko pa nemški velikani »Imperator« 50.000 ton, »Vaterland« in »Bismark« pa po 60 tisoč ton (Bismark vozi sedaj kot »Majestic« v angleški službi med Evropo in Ameriko). — Tudi jadrnice imajo sedaj do 8000 ton. Prvi ameriški parnik, Fultonov »Clermont« (izpuščen v vodo 17. avgusta 1807) je vseboval 160 ton. Prvi angleški parnik »Komet« leta 1811 je bil samo 12,5 m dolg. Ko je šel Fulton l. 1819 prvokrat s parnikom iz Amerike na Angleško, je uporabila njegova »Savana« za to vožnjo 36 dni, sedaj pridejo največji parniki v Ameriko v petih dneh in 22 urah in še prej! Na ladjah Vikingov je štela posadka 30 do 70 mož, današnje bojne ladje jih imajo do 1000. In na teh malih ladjicah so prišli na Islandijo, Grenlandijo in v Ameriko. Tudi Benečani niso imeli velikih ladij, največja dolžina je znašala 50 metrov. Kolumbove ladje »S. Maria«, »Nina« in »Pinta« so dosegale vsaka po 237 ton. — Dolžina jim je bila 17,6 do 23 m, širina pa 5,6 do 7,3 m.

V starih časih so uporabljali seveda samo vesla in jadra. Ko je pa prišla doba parnikov, so začele jadrnice polagoma izginjati. Angleška n. pr. jih je imela leta 1888 še nad 15 tisoč 100, pred vojsko komaj 9000, Nemčija 3000 in 2500 itd. V zadnjih 25 letih pred vojsko je padlo število jadrnic za polovico, tonaža se je pa zmanjšala za četrtino, ker so gradili večje ladje. Novejše statistike nam povedo, da se je tonaža zmanjšala tudi v letih 1914 do 1919, tako da znaša danes samo 3 milijone ton. — Šle bodo še nazaj, ker je tona na parniku toliko vredna, kakor tri tone na

jadrnici, kajti povprečno napravi parnik v istem času tudi štirikratno pot jadrnice.

A popolnoma izginile jadrnice ne bodo nikdar; kajti vedno rastoča potreba številnih in cenih surovin, ki se jih izplača kupovati samo pri nizkih tarifih, bo uporabljala jadrnice še nadalje. Ker vzamejo na parnikih stroji in pa premog preveč prostora, so to okolnost porabili pri jadrnicah in jih napravili zelo velike, da vsaj tako lahko konkurirajo s parniki, zmanjšanimi po strojih in premogu. Največjo jadrnico »Reickmers« je zgradila tvrdka istega imena v Bremenhafenu, sprejela je lahko blaga za 25 tovornih vlakov po 31 vagonov. Jadrnice pa morajo uporabljati gotova pota. Zlasti se morajo ravnati po tokovih, vetrovih itd. Atlantski severovzhodni pasat n. pr. olajša vožnjo iz Evrope v Srednjo Ameriko in tropično Južno Ameriko, severoatlantski jugozahodni vetrovi so ugodni prometu iz Amerike v Evropo, monsun v Indiku ženejo ladjo enkrat ven na odprto morje, drugič notri proti celini. Še pred vojno so samo nemške jadrnice napravile najmanj stokrat na leto pot okoli rtiča Hoorn v Čile in Peru, da so nalagale solitira. V poštev prideta danes v svetovnem prometu dve poti jadrnic: že imenovana preko rtiča Hoorn v Čile za soliter in baker, druga pa čez kap v Indijo za riž, kavo in juto.

Pred 100 leti je pa prišel Fulton s prvim parnikom. Ne bomo govorili o prejšnjih poizkusih Pappina in drugih, za nas je važna samo uporaba za promet in tu je Fulton prvi. Njegova je imenovana ladja »Clermont«, s katero je operiral po Hudsonu, je bila 43 m dolga in 15 m široka, poglobila se je v vodo 60 cm — sedaj gredo ladje do 10 m globoko.

Do druge tretjine prošlega stoletja se vožnja s parniki kar ni mogla razviti. Vzrokov je bilo več. Stroji so bili preslabi, rabili so še lopate, težko je bilo dobiti povsod zadostne množine premoga in premog je zavzel tudi preveč prostora; lesena konstrukcija ladje je bila za parne stroje preslaba. Zato tudi paradni parnik onih časov, znani »Greet Easten«, ni imel tistega uspeha, ki so mu ga prerokovali. Zgradili so ga v letih 1852 do 1857, bil je 207 m dolg, vseboval je 24.000 ton — kakor pred vojno največji avstrijski trgovski parnik »Marta Washington« — a imel je samo 3600 konjskih sil. Ker takrat sploh še ni bilo nobene potrebe za take parnike, je bil nekaj anahronizem. Najbolj je znan vsled svojega delovanja pri polaganju prvega atlantskega kabla. Delali so pa dalje in izboljševali in parniki so postali prvi nositelji svetovnega prometa. Namesto lopat so vpeljali vijak; prve poizkuse je napravil avstrijec Josip Re-

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(18. nadaljevanje.)

»Kaj pa razumemo pravzaprav pod tranzit in tranzitno ležišče, go spod Krej?« povpraša Adolf.

»Ako pošljemo blago v kako inozemsko pristanišče, na primer v Antwerpen, toda ne, da bi ga hoteli uvoziti v deželo, torej v Belgijo, ampak ga zopet izvoziti, tedaj gre to blago v tem pristanišču samo skozi, to je blago je v prehodu, ali latinsko izraženo »in transitu«.

Tranzitni promet kake dežele je prehodni promet blaga, ki ni določeno za porabo v deželi, ampak se ga zopet izvozi.

Lahko se seveda blago, ki je bilo določeno začetkom samo za prehod, uporabi tudi v deželi sami, če se napravijo potrebne carinske deklaracije in plača morebitna carina, vendar moramo pri tem upoštevati, da železnice v to svrhu, da preskrbijo gotovemu pristanišču promet, dovo-

lijo pri prevažanju izvoznega in tranzitnega blaga namenjenega za to pristanišče, izjemne tarife, ki so nižje, važno po postavki za tranzit, ne pride do izvoza, ampak se ga konsumira v deželi, se mora tovarniška razlika doplačati, ker se v takih slučajih ne sme pregledati. V svoji prejšnji službi sem sledeče doživel: Naložili smo 10.000 kg vodnega stekla na železnico v Antwerpen, tranzit, da bi ga od tu odposlali naprej v Genovo. Železniška tovarnina je znašala 11 mark za 1000 kg. Ko je dospelo blago v Antwerpen, dobimo od nekega belgijskega odjemalca depešo, naj mu nemudoma dopošljemo voz z 10.000 kg vodnega stekla. Pošiljatev za Genovo ni bila tako nujna, in da bi napravili možu uslugo, mu ponudimo v Antwerpen došlo partijo in sicer za ceno, ki je bila preračunjena za tranzitno blago po železnici. Cena je bila seveda nizka, in belgijski prijatelj se je požuril pri kupčiji teh 10.000 kg. Začela se pa je pozneje za nas žalostna igra, ko nam je spediter v Antwerpnu poslal svoj seznam stroškov, v katerem je bila zaračunjena diferenca med tranzitno tovarnino 11 mark in navadno loko tovarnino 17 mark 50 penigov, torej 75 mark, kot železniški upravi izplačanih. —

Povrnimo se zopet k naši ekspediciji oleina. — Pišemo torej Ruffier & Comp., naj stavi blago na razpolago našemu špediterju, in temu damo potrebna določila za nadaljno pošiljatev. Lahko mu tudi pišemo, naj gre sam po blago k našemu dobavitelju in ga spravi na krov. V tem slučaju nam mora Ruffier & Comp. povrniti prihranjene stroške za vozino, kajti prodal nam je prosto krov. — Kakor hitro prejmemo fakturo od Ruffier & Comp., je vaša stvar, Adolf, ker ste zdaj vi prevzeli namesto Frica preračunavanje faktur, da preizkusite pravilnost vpisane teže in pravilnost fakture in date nato podatke dalje Fricu, da lahko vpiše podatke o odpošiljavi in druge podrobnosti v odhodno stran svoje ležarske knjige. — Nato vpišete, Adolf, fakturo, ki jo imate narediti, v fakturno knjigo in sicer z navedbo vseh podrobnosti. Ko je Kurt vpis pregledal in potrdil pravilnost, izvršite na podlagi fakturne knjige, fakturo samo. Ker je v temu slučaju samo pet sodčkov, navedete v fakturi lahko težo vsakega posameznega sodčka, če bi imeli pa večje število sodov, bi sestavili poseben seznam.

Gotovo fakturo, kakor tudi morebitni seznam teže, primerja Kurt še kakor navadne. Če torej blago, pre-

enkrat pred odhodom, to je pred kopiranjem, natančno s fakturno knjigo vsled sigurnosti, da je popolnoma v redu. Preglejte, Kurt, vse podatke natanko, in pazite dobro, da ne odide od nas nobena faktura z napačnim zaračunanjem ali nepravilnimi podatki, kajti faktura z napakami ni gotovo nobeno dobro priporočilo za odpošiljatelja.

Pravilno sestavljena faktura mora vsebovati sledeče podatke: 1. Datum, ime in naslov odjemalca; 2. kdaj in po komu je bilo blago naročeno; 3. način odpošiljave in sicer z navedbo imena ladje, če se izvrši transport po vodi; 4. število posameznih kosov, kakor tudi njih znamke in številke; 5. označba blaga; 6. brutto teža, tara in netto teža; 7. cena in skupni znesek fakturiranega blaga; 8. morebitni odtegljaj tovarnine, v slučaju, da je bilo prodano »cif«, dostavi se pa tovarnina plačljiva na namembnem kraju; 9. pogoji plačanja in zapad fakture. Če znesek fakture vzamemo v menico na odjemalca in mora odjemalec isto akceptirati, proti morebitni predaji konnosementa, potem moramo to na fakturi primerno zabeležiti, ako je potrebno tudi navesti, po kom bo menica predložena k akceptiranju; 10. na fakturi mora biti navedeno, za kateri

selj. Toda zasluga mu niso hoteli še priznati; to se izumiteljem običajno dogaja. Še le ameriška ladja »Stockton« (1836) in angleški »Archimedes« (1835) sta mogli dokazati svetu praktičnost Resljeve iznajdbe. Od leta 1838 naprej so začeli pri gradbi ladij namesto lesa uporabljati železo, od leta 1873. nadalje pa jeklo. Zbog tega so dali ladjam lahko tudi druge dimenzije; primerjaj »Clermont«, kjer je razmerje med širino in dolžino kakor 1 proti 3, sedaj pa 1 proti 10. Zato je pa tudi hitrost večja, prostornina večja, teža manjša trup ladje tehta sedaj 30 do 35% teže odstranjene vode, prej pa 48 do 50% uporabna doba daljša — 40 let, do čim so lesene ladje zdržale kvečjemu 10 do 12 let. Izboljšali so stroje, nazadnje uvedli tudi parne turbine, dvojne in trojne vijake itd. Zato je šlo pa tudi tako hitro naprej, da imamo danes že ladje do 56.000 ton, do 27 milj na uro (a 1852 m) seveda raste tudi število konjskih sil, do 70 tisoč. Tu govorimo samo o trgovskih ladjah, vojne ladje zahtevajo seveda čisto drugo konstrukcijo. Nekateri torpedni rušilci imajo n. pr. že hitrost 40 milj, 75 km na uro.

Kuhanje žganja.

(Dalje.)

Če pomnožimo število hektolitrov drozge s pridobitkom alkohola, določenim za podelavano snov, izračunamo, koliko hektolitrov stopenj (litrov) čistega alkohola se bo povprečno proizvedlo iz dotične drozge.

V 24 urah se more pokuhati na posamezni žgalni pripravi toliko hektolitrov drozge, kolikor znaša njena dnevna proizvodnost, zato da ta proizvodnost (izražena v hektolitrih), če jo pomnožimo s pribitkom alkohola, določenim za poedino snov, število hektolitrov stopenj (litrov) čistega alkohola, ki se morejo iz te snovi izdelati na dotični žgalni pripravi v 24 urah.

Ker se plača za vsako hektoliter-sko stopnjo proizvedenega alkohola po 20 dinarjev trošarine, izračunamo trošarino, ki jo je plačati za 24 ur, če pomnožimo število hektolitrov stopenj alkohola, ki se bodo proizvedle v 24 urah z 20 dinarji.

N. pr.: za kuhanje žganja iz svežih češpelj skozi 24 ur na žgalni pripravi z dnevno proizvodnostjo 320 litrov znaša trošarina: 3.2 hl (dnevna proizvodnost) $\times$ 4 (pridobitek alkohola za češplje) = 12.8 litrov alkohola $\times$ 20 Din = 256 Din.

Če se kuha žganje več nego 24 ur, se izračuni trošarina najprvo za 24 ur, nato se pa proračuni za število ur, ko se bo kuhalo žganje.

Ako se prijavi kuhanje za cele dni, je račun zelo enostaven, ker ni treba drugega, nego da se trošarina,

znesek je zavarovana pošiljka, kake pogoje stavi in kako se imenuje komisar za havarijo, to je vsled višje sile prizadeto poškodbo na morju, na koga se naj obrne prejemnik v slučaju havarije, da mu izdela potrebno havarijske certifikate; 11. priporočljivo je, napraviti podatek o množinah, ki se bodo še odvzele, v slučaju, da kupna pogodba še ni bila s to fakturo popolnoma rešena. — To so glavne točke, ki jih moramo upoštevati pri izgotavljanju fakture. Razven tega moramo še pogledati, če nima morebiti dotični odjemalec še od poprej kdaj kakega zneska v dobro, katerega bi morali potem v fakturi odtegniti. — Dalje se lahko dogodi, da ta ali drugi odjemalec navede gotovi plačilni dan, na pr. 15. ali 30. vsakega meseca, ali kako gotovo banko, pri kateri hoče imeti dostavljeno našo menico, nanj plačljivo. Take želje se morajo seveda upoštevati. —

To bi bilo, Adolf, vse. Ne pre naglite se pri svojem delu. Malo počasneje, ampak pravilno, je boljše, kot hitro, toda napačno! Hitro, in pri tem vendar pravilno delo pride sčasoma samo po sebi. — Preidemo zdaj k pomorskemu zavarovanju, kar boste vi preskrbeli, Kurt.

(Dalje prih.)

določena za 24 ur, pomnoži s številom dni, ko se bo kuhalo žganje.

Težji je račun, če se ne kuha cele dni, temveč le gotovo število ur. In sta mogoča dva načina izračunanja.

Če se račun trošarina za število ur, ki je deljivo s 6 ali 12, se izračuni trošarina najprvo za cel dan, nato za četrtino ali polovico dneva in končno se kvocijent pomnoži tolikokrat, kolikor četrtin ali polovic dneva tvori število ur, za katere se trošarina računi.

Trošarina za 60 ur (5 polovic dneva) se torej izračuni, če se znesek trošarine za 24 ur deli z 2 in kvocijent pomnoži s 5. N. pr. 256 Din : 2 = 128 Din (za 12 ur) $\times$ 5 (polovic dneva = 640 Din (za 60 ur).

Če število ur ni deljivo s 6 ali 12, se mora izračunati trošarina najprvo za 24 ur, nato za 1 uro in šele potem za dotično število ur.

Trošarina za 45 ur se izračuni tako-le:

256 Din (za 24 ur) : 24 = 10.66667 Din (za 1 uro) $\times$ 45 ur = 480 Din.

Ker se preplačana trošarina uradoma ne povrača, je v interesu vsakega proizvajalca žganja, da si še pred vplačilom sam izračuni trošarino, ki jo bo moral plačati, sicer se mu prav lahko pripeti, da bo plačal vsled pogrešnega računanja finančnega organa preveč trošarine, ne da bi kdaj izvedel za to.

(Dalje prih.)

Narodno gospodarske zadeve, Trgovina.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Poljsko. Iz Beograda poročajo: Poljski poslanik je odpotoval v Varšavo. Njegovo potovanje je v zvezi s pripravami za trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Poljsko. Pogajanja pričnejo dne 15. avgusta.

Češkoslovaška zunanja trgovina. Po službenih podatkih statističnega urada je bilo v aprilu 1922 uvoženo v Češkoslovaško skupno 3.246.886 in 53.874 komadov blaga. Od tega je uvozila Nemčija 49.87 odst., Amerika 6.62 odst., Avstrija 5.17. Izvozilo pa se je: v Nemčijo 41.92 odst., v Avstrijo 33.91 odst., v Madžarsko pa 7.12 odst.

Industrija.

Poljska produkcija petroleja. Leta 1919 se je produciralo 831.000 ton, leta 1920 765.000 ton, a leta 1921 samo 704.000 ton.

Denarstvo.

Omiljenje avstrijskih deviznih odredb. Finančni minister Segur je zagotovil odposlanstvu dunajskega velesejma, da bodo določbe nove devizne naredbes za časa velesejma sistirane, oziroma da bo že ustvarjen položaj, ki se more označiti kot prehod k prostemu prometu v valutnem gospodarstvu.

Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški. — Na Češkoslovaškem je v prometu za 9.368.599.993.70 čsl. papirnatega denarja.

Carina.

Carinjenje pnevmatike za avtomobile in dvokolesa. Po odloku finančnega ministra se imajo pnevmatike za avtomobile in dvokolesa cariniti na sledeči način: 1. Če se pnevmatike uvozi posebej, ne pa obenem z avtomobilom, oziroma dvokolesom, se carinijo kot izdelki kavčuka. 2. Kot deli avtomobila oziroma dvokolesa po tarifni številki 651 in 652 carinske tarife se pnevmatike carinijo samo takrat, če se uvozi obenem z avtomobilom, oziroma dvokolesom kot njihovi rezervni deli, in sicer po dva komada na en avtomobil in po en komad na dvokoleso. V vseh ostalih slučajih se take pnevmatike carinijo kot izdelki kavčuka.

Romunska izvozna carina na žito. Z 10. julijem je stopila v Rumuniji v veljavo nova izvozna carinska tarifa za žito. Carina se ne more več plačevati v papirnatih lejih, ampak samo v zlatu ali tujih valutah.

Zlata pariteta za plačanje carine. Poslovno vodstvo Avstro-ogrške banke poroča, da znaša zlata pariteta (preračunska razmerje glede plačanja carine v zlatu) za dobo od 7. do 13. avgusta 10576 K.

Carinski nadavek v Nemčiji znaša od 2. do 8. avgusta 11.400 odst. proti 10.400 odst. v prejšnjem tednu.

Promet.

Kanal Donava—Tisa. Madžarsko trgovsko ministrstvo je izdelalo načrt za zgradbo kanala Donava—Tisa. V kratkem pride načrt pred parlament. Z zgradbo se prične leta 1924.

Dobava, prodaja.

Razpis za dobavo 200.000 kg ovs. Dravska divizijska oblast razpisuje dobavo 100.000 kg ovs franko intendantsko skladišče v Ljubljani in 100.000 kg ovs franko intendantsko skladišče Maribor. Predaja ima biti izvršena prvo polovico dne 20. avgusta t. l. in druga polovica do dne 31. avgusta t. l. — Pismena neposredna pogodba se bo zaključila dne 10. avgusta t. l. pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Belgijska vojašnica. Tam so interesentom na vpogled tudi pogoji.

Dobava desk. Direkcija državnih železnic v Sarajevu razpisuje potom javne pismene ponudbe, dobavo 839 m² smrekovih desk in stebrov, nadalje 150 m² hrastovih desk, 830 m² borovih desk in 30 m² orehovih desk v raznih dimenzijah. Pismene ponudbe v zaprtih in zapečatenih kuvertah z napisom »Ponudba za deske ad direkcijski broj 17.711/1922, je vlagati osebno ali potom pošte do najkasneje 1. septembra 1922, 10. ure dopoldne, pri direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Razno.

Načrt inženjerjev za zgradbo jadranske železnice. Udruženje inženjerjev je predložilo vladi načrt za zgradbo železnice do Jadranskega morja. Udruženje se ne strinja s tem, da bi dobil železniško zvezo z morjem samo Beograd, temveč tudi drugi kraji.

Naš pridelek vina. Naša država pridelata letno okrog 13 milijonov hl vina, in sicer: Hrvatska in Slavonija 3 milijone hl, Srbija 3 milijone hl, Vojvodina 3 milijone hl, Bosna in Hercegovina 1.600 hl, Slovenija 1.550.000 hl, Dalmacija 650.000 hl, Makedonija 500.000 hl in Črna gora 300.000 hl.

Uradni list poljedelskega ministrstva. Ministrstvo za poljedelstvo in vode prične s 1. septembrom izdajati poseben uradni list, za katerega je predviden kredit 100.000 dinarjev.

Ugodna žetev tobaka v Črni gori. Letos obeta biti v Črni gori izredno ugodna žetev tobaka.

Nemška vrvarna H. Heller v Mariboru je prešla v slovenske roke. Prevzela jo je znana vrvarna Ivan A. Adamič, Ljubljana.

Doplačevanje v brzovlakih. Ministrstvo saobračaja je odredilo, da se imajo doplačila v brzovlakih vršiti po naslednjem predpisu: Ako se v vlaku zasledi potnik brez voznega listka, zaračuni se mu dvojna voznina od pričetne postaje brez ozira na to, kje se ga je zasledilo, najmanj pa 10 Din. Za nadaljnje potovanje se mu zaračuni redovita voznina po tarifu, to je tako, kakor je določeno v voznem ceniku.

Mezdno gibanje na Češkoslovaškem. V moravsko-ostrovskem premogokopnem revirju grozi izbruhnihi stavka, ker se delavstvo brani sprejeti zahteve podjetnikov, ki zahtevajo znižanje mezd in 48 urni delavni teden. Ultimatum delodajalcev poteče 10. avgusta.

Prenos naših poštinih vložkov z Dunaja in Budimpešte. Kakor poročajo, je ministrstvo za pošto in brzojav obvestilo vse poštne direkcije v naši kraljevini, da je na konferenci v Rimu podpisan sporazum glede prenosa vložkov naših državljanov pri poštini hranilnici na Dunaju in se bo izvršitev izvršila takoj, čim bo dogovor ratificiran po podpisnih državah. Za vložke, ki se nahajajo pri poštini hranilnici v Budimpešti, se bo sklenil poseben dogovor na posebni konferenci, ki jo bo v kratkem sklicala Madžarska.

Prepovedan promet z valutami in denarjem na Madžarskem. Madžarska vlada je prepovedala dne 3. t. m. promet z devizami in valutami.

Trgovski register.

Vpisi. Apače. Franc Kolleritsch, trgovina z manufakturo, specerijo in železnino. — Dravograd. Alojz Remic, trgovina z mešanim blagom in deželni pridelki na drobno. — Drobtinci. Franc

Sommer, proizvodnje žganja. — Ljubljana, Franciška Kveder, prodaja moke na drobno. — Maribor. J. Hutter, trgovina z manufakturo na debelo. — Maribor. Kosta M. Ivanović, carinsko posredovanje v vseh carinskih zadevah. — Maribor. Josip Jaklič, carinsko posredništvo in spedijsko podjetje. — Maribor. A. Kos, izdelovanje likerjev. — Maribor. Drago Ščekić, trgovina z lesom in drvami na drobno in debelo., nakupovanje in prodajanje lesa, lesnih izdelkov in polizdelkov. — Plitvica. Thomas Simontschitsch, trgovina z klanlo živino. — Sladki vrh. Franz Scheff, gostilna. — Trata. H. C. Hanson, umetni mlin in žaga.

Ljubljanski veliki sejem.

Telefonska naprava. Vsi oni, ki želijo imeti v svojih razstavnih prostorih na razpolago telefon, prosimo, da to nemudoma javijo uradu Ljubljanskega velesejma. Instaiacija telefona stane 600 Din., najemnina za aparat pa se mora plačati enomesečna, ker se za manj časa aparat ne oddaja v najem. Ker vsi znaki kažejo, da bo, promet na letošnjem velesejmu zelo živahen, priporočamo vsem interesentom, da se poslužijo tega prometnega sredstva da jim bo poslovanje na ta način uspešneje in olajšano.

Legitimacije in vstopnice. Permanentne legitimacije se bodo dobivale pri naših razprodajalcih (bankah) v vseh mestih v Jugoslaviji in pri naših generalnih zastopnikih v inozemstvu, kakor tudi v vseh uradih, večjih inozemskih velesejmov za ceno Din 40. — za komad. Posetnik legitimacije je opravičen do polovične vožnje na vseh železnicah in vseh razredih osebnih vlakov v Ljubljano in nazaj, permanenten prost vstop na sejmišče in na obisk Historične razstave slovenskih slik.

Dnevne vstopnice za ceno Din 10 — dobivajo se pri dnevnih blagajnah na sejmišču in opravičujejo do enkratnega obiska vseh prostorov Ljubljanskega velesejma in Historične razstave.

Stanovanjski odsek preskrbi na zahtevo stanovanje v hotelu in privatno. Navesti je treba razločno napisano ime in koliko časa ostane dotični posetnik v Ljubljani.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.1625—0.175, Berlin 10.25—11, Budimpešta 5.50—6, Milan 380—385, London 376.5—377.5, Newyork 82—82.50, Pariz 682.50—685, Praga 207—208, Švica 1600—1615, Varšava 1.60, valute: dolar 82—83, češke krone 205—205.50, marke 12.15—13. Jadranska banka 425—430. Ljubljanska kreditna banka 210—215. Slovenska eskomptna banka 160—168. Trbov. premog. družba 250.

Beograd, devize: Dunaj 0.17, Berlin 11.35, Budimpešta 5.50—6, Milan 390, London 377, Pariz 680, Praga 209.25, valute: avstr. krone 0.20.

Dunaj, devize: Zagreb 156.35 do 156.65, Beograd 625.40—626.60, Berlin 65.60—65.90, Budimpešta 32.96—33.04, London 230.900—231.100, Milan 2373.50 do 2376.50, Newyork 51.775—51.825, Pariz 4227—4233, Praga 1254—1256, Sofija 319.50—320.50, Varšava 777—783, Curih 9843—9857, dolarji 51.550 do 51.650, levi 309—311, nemške marke 65.65—66.15, funti 230.350—230.650, fr. franki 4195—4205, lire 2348—2352, dinarji 622—624, poljske marke 770 do 778, leji 539.50—540.50, švic. franki 9790—9810, češke krone 1250.50 do 1252.50, madžarske krone 33.19 do 33.31.

Curih, devize: Berlin 0.65, Newyork 526.25, London 23.43, Pariz 42.45, Milan 23.87, Praga 12.95, Budimpešta 0.36, Zagreb 1.625, Bukarešta 3.25, Varšava 0.08, Dunaj 0.01, avstr. žigosane krone 0.0125.

V veletrg. Lud. Kuharič, Ormož se sprejme takoj

poslovodja

ki mora biti več v vseh panogah manufakture, železnine ter špecerije. — Istotako se sprejme en **pomočnik** Javijo naj se dobre samostojne moči

Pozor!

Priporočava se za nakup vsakovrstne železnine, kakor pohištvenega in stavbnega okovja, nosilk, železniških šin, vsako količino portland cementa itd., nudeno vam po najnižjih cenah.

ZALTA & ŽILIC

trgovina železnine na debelo in drobno, Ljubljana, Dunajska c. 11.

Pozor!**Na drobno!****Na debelo!**

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta števil. 30.

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno, opeko, umetni škrlj, strešno in izolacijsko lepenko, watprof, karbolinej, drvocement, razne žeblje

nudi po najnižji ceni

Rosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta števil. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-litnih tlakov.

Jadranska banka -- Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000 — Rezerva: Din 30,000.000 —

PODRUŽNICE:

Bled, Jelsa, Ljubljana, Split,
Cavtat, Jesenice, Maribor, Šibenik,
Celje, Korčula, Metković, Tržič,
Dubrovnik, Kotor, Prevalje, Zagreb,
Herzognovi, Kranj, Sarajevo,

Amerikanski oddelek. Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič**Ljubljana**

priporoča

špecerijsko, kolonijalno blago in vsakovrstno žganje.

— Zahtevajte cenike! —

OFICIJELNI ŠPEDITERJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Beograd,
 Zagreb, Rakek, Trst, Wien.
 Raznovrstne spedicije.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Reekspedicije. - Preselitve s
 pohištvenimi vozovi. - Zaccari-
 nanja, carinska agentura.

Kraljeva dvorna spedicija

„ORIENT“

mednarodna, trgovsko-spedijska in skladiščna d. d. v Mariboru

Podružnice: Ljubljana, Beograd, Zagreb, Jesenice, Rakek, Bakar, Split, Osijek, Subotica, Novisad.

Mednarodni spedijski koncern.

Razpisuje se

II. EMISIJA DELNIC

Izredni občni zbor delničarjev je sklenil dne 10. julija 1922 zvišati delniško glavico

od Kj. 4,000.000 — na Kj. 10,000.000 — nom.

z izdajo

15.000 novih delnic à Kj. 400 — nom. v skupnem znesku Kj. 6,000.000 —
 s pravico na dividendo za leto 1922

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico optirati na vsake dve stare delnice po eno novo delnico II. emisije po tečaju K 460 — plus 5% obresti od nominalne K 400 — od 1. januarja 1922 do dne vplačila.
2. Z delnicami, ki jih stari delničarji ne bodo optirali, razpolaga upravni svet.
3. Novim delničarjem se nudijo delnice II. emisije po kurzu K 500 — plačljivih naenkrat takoj pri subskripciji, s 5% obresti od nominalne K 400 — od dne 1. januarja 1922 do dne vplačila.
4. Potrdila o vplačilu se imajo skrbno hraniti.
5. Delničar, ki ne bo v predpisanem roku priglasil prava opcije in izvršil vplačila, izgubi opcijsko pravico.
6. V svrhu zavarovanja II. emisije je osnovan poseben sindikat. Kdor želi pristopiti sindikatu, naj se obrne na tajništvo Uprave sindikata pri centrali družbe v Mariboru, v svrhu pojasnil.

V MARIBORU, dne 30. julija 1922.

7. Reparticijo delnic, določenih za nove delničarje si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

8. Subskripcija novih delnic se vrši od 31. julija do 19. avgusta 1922, in sicer:

- a) pri Slavenski banki d. d. v Zagrebu in njenih podružnicah;
- b) pri Trgovski banki d. d. v Ljubljani in njenih podružnicah;
- c) pri Jugoslov. Industrijski banki Split;
- d) Bankhaus M. R. Aleksander Wien;
- e) pri Praški kreditni banki Beograd;
- f) pri Orient d. d. v Mariboru in njenih podružnicah.

9. Azijski knrzni dobiček se dodeli po pokritju izdanih stroškov in pristojbin rednemu rezervnemu fondu družbe.

10. Dodelitev delnic se izvrši kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne po preteku 8 dni od časa razdelitve.

Upravni svet.